

KOROŠKI SLOVENEK

roča se pod naslovom
„Koroški Slovenec“,
Wien V., Margaretenplatz 7
Rokopisi se naj pošljajo na naslov:
Zinkovský Josip, Wien
V., Margaretenplatz 7.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrtletno: K 3000.—

Za Jugoslavijo

četrtletno: 15 Din.

Posamezna številka 400 kron.

Leto II.

Dunaj, 18. oktobra 1922.

Št. 42.

Manjšinska šola.

Svoje šole hočemo! Zahtevamo jih, prosimo za nje, so bili naši klici in prošnje pri šolskih oblastih v stari Avstriji, a vse zamanj. Brez svojih šol smo zapisani smrti in bi izginiti iz svetovnega pozorišča. Kako daleč smo že prišli po tej poti, nam je jasno pokazal plebiscit. A sedaj niti koraka več naprej v pogubo. Stare Avstrije ni več. Živimo kot manjšina v republikli Avstriji, kjer so nam po mirovni pogodbi zajamčene vse pravice svobodnega državljanja. Samo žal, naše oblasti, varuhinje državljanskih pravic so še staroavstrijske, ki so srečno prijadrale v novo Avstrijo. Te delajo pa starem kopitu in nam nočejo dati pravic. Plebiscit bi naši ponemčevalci najrajši utajili, ker trdijo, da smo, že vsi njihovi, bili samo zapeljani in prisiljeni od tujih hujskačev. Ne, nismo zapeljani, ne prisiljeni, nismo vaši, ne še ponemčeni, ampak pred celim svetom smo se in se še pripoznavamo kot Slovenci, pripadajoč jugoslovanskemu narodu, ki živimo kot manjšina v Avstriji.

Svoje šole hočemo, manjšinske šole hočemo, smo zahtevali ponovno na podlagi manjšinskih pravic pri naših šolskih oblastih, a zopet zamanj. Niti ene nismo dobili in je ne bi dobili nikdar, ko bi bilo to odvisno samo od naših oblasti. Stopili smo pred Zvezo narodov in prosili za svoje šole.

Na pritisk od tam je zvezna vlada na Dunaju dala ukaz vsemogočnim šolskim oblastim na Koroškem, da se morajo otvoriti za nas manjšino manjšinske šole. Po dvoletnem prizadevanju smo dosegli uspehe, ki še presegajo naše točasne zahteve v tem, da je zvezna oblast ukazala ustanoviti javno manjšinsko šolo v — slavnem nemškem (?) Velikovcu — ne privatno šolo v Št. Rupertu, ampak javno šolo v mestu samem, ki je seveda v tem trenutku izgubilo svoj posili nemški značaj, vsled priznanja zvezne vlade na Dunaju, ki seveda svoje pokrajine dobro pozna, da je v Velikovcu samem manjšinska šola potrebna, ker tam prebiva pač manjšina. In drugo manjšinsko šolo v Št. Jakobu v Rožu.

Torej istina je, se vam zdi verjetno ali neverjetno, v Velikovcu imamo že od 1./X. t. l. svojo manjšinsko šolo, kjer se bojo poučevali naši otroci v svojem materinem jeziku, na podlagi tega izvrstno napredovali v spošnem znanju in se tudi lahko igraje naučili nemški, ker bojo razumeli, kaj se učijo.

Kaj pravijo k temu Velikovčani, vsemogočneži? Molčijo ko grob! Sram jih je! Njih vsemogočnost je strta. G. Schumy je še na dan druge obletnice plebiscita v svojem govoru na velikovškem trgu trdil ravno nasprotno. Ne daleč od tega prostora so pa prostori za manjšinsko šolo. Le z barvo na dan in nič prikrivati. Našo šolo hočemo, ne damo si je vzeti več. Le povejte odkrito, v Velikovcu bo obstojala manjšinska šola. Šolske oblasti pa pozivljamo, da postopajo, kakor zahtevajo obstoječi šolski zakoni pri ustanavljanju šol. Ne slepomišimo! Kamor je našla pot pritožba, jo bojo našle tudi druge.

Sedaj pa vi vsi Slovenci posebno okoličani velikovski, ne verjemite našim nasprotnikom niti besedice, kar vam bojo pripovedovali slabega o naši manjšinski šoli. Na tej šoli bojo poučevali javni učitelji, ki so zmožni seveda popolnoma našega jezika. Svoje učitelje naši nasprotniki vendar ne bodo označili kot slabe in nezmožne, da ne bi dosegli na naši šoli n a j m a n j vsaj istih uspehov, kakor njih drugi učitelji na nemških šolah. Samih sebe vendar ne smejo in ne bojo sramotili. Nemški se otroci v tej šoli ne bojo naučili, vam pravijo. Debela laž, kajti na tej šoli bojo poučevali učitelji, ki so dosedaj naše otroke učili samo nemški z veliko težavo, ker se z otroci niso razumeli, so torej teh težkoč vajeni. Sedaj se jim bo delo na naši šoli olajšalo, ker bojo smeli poučevati nemški na podlagi materinega jezika, torej na način, ki se ga poslužujejo vsi narodi širom sveta pri priučevanju tujega jezika.

Ko so dosedaj uporabljali vse moči samo za to, da bi naučili otroke nemški, samo žal, na nepripoznan slabši način, vendar ne bojo ravno v naši šoli spremenili mnenje o važnosti in veljavnosti nemščine. Državni jezik je

nemški, zato hočemo, da se ga naši otroci popolnoma naučijo, ker vemo že davno da, več jezikov kdo zna, več velja. Sovraštvo gotovih prenapetnežev do naših šol ima svoj vzrok v tem, ker nam zabranjujejo naš kulturni razvoj in hočejo, da bi mi ostali celi trepi, s katerimi bi se dalo še nadalje orati. Ne bomo več! Konec je, mi smo izpregli s plebiscitom. Živeti hočemo z Nemci kot enakopravni bratje pod isto streho vendar nam naše, vam v a š e, torej v s a k e m u s v o j e.

Ker imamo zasedaj svojo šolo samo v Velikovcu, smejo v to šolo pošiljati svoje otroke tudi starši iz drugih posebno sosednjih šolskih okolišev. Slovenski starši iz občin: Št. Peter, Vovbre, Važenberg, Doberlavas, Škocijan, pripeljite svoje šoloobvezne otroke v našo javno manjšinsko šolo v mesto Velikovec, prostori so v javni nemški ljudski šoli, in zahtevajte, da se jih tam sprejme. Ne dajte se oplasti! Vse nakane naših nasprotnikov morame preprečiti. To je prvi uspeh. Doseči hočemo in bomo dosegli manjšinske šole tudi v vseh drugih naših krajih.

Ob drugi obletnici plebiscita.

Razni jugoslovanski listi so „proslavili“ drugo obletnico koroškega plebiscita z obilnimi članki in razpravami, za kar smo jim jako hvaležni. Čitali smo tudi dolgo poročilo uglednega voditelja plebiscita o vzrokih. — Nočemo slediti tem vzgledom, kajti mi bi morali vsa ta poročila izpopolniti na način, ki bi mnogokje ne donel preveč prijetno na uho. Čudno je, da marsikake bridke resnice se ni še nihče dotaknil. In tako hodijo okoli tega plebiscita kakor mačka okoli vrele kaše. Rečemo le toliko, da so pglavitni vzroki ponesročnega glasovanja po priliki isti, ki so ustvarili toliko nezadovoljstva tam preko Karavak. Duha časa niso hoteli razumeti odločujoči krogi in sledilo je kruto maščevanje, ki pa danes tepe vse koroške Slovence brez izjeme.

„Slovenec“ se je dotaknil enega vzrokov, zakaj je bila večina za Avstrijo, namreč, da je

PODLISTEK

Pismo iz Roža.

Prijatelj! Nameraval sem Ti pisati že tedaj, ko je še vrela moja kri v pomlajenem navdušenju. Pa ker so ravno tedaj stavkali črkostavci, sem se jim pridružil tudi jaz. Dosegel seveda nič nisem. Danes moram vseeno pisati. Najbrže si itak že slišal, da se je dramatični odsek izobraževalnega društva za Št. Janž in okolico spet enkrat sijajno postavil na svojem ljudskem odru na Pvažičevem vrtu. V nedeljo dne 17. septembra je bilo. Dan je bil lep, ljudi dosti iz vseh krajev, doli do hribovskih gnezd nad Žihpoljami pa gori do šentjakobskih podružnic. Tudi Plajberžani so prišli sem preko Vranjice. Saj veš, da se rad klatim okoli. Tedaj sem bil ravno v Št. Janžu. Pa sem imel srečo. Prvič sem videl igrati šentjanške in podsinske igralce. „Našo kri“ so igrali, tisto Finžgarjevo. Pa v resnici so jo igrali. Videl sem že marsikatero gledališko predstavo. Občudoval sem „študirane“ igralce, ki so skušali posnemati svoje vzore. K srcu in v srce pa vendar niso našle pota dobro naučene in

pretirano povdarjene deklamacije. Igrali so za denar, za zaslužek. Naši domači igralci pa iz srca za srca. To se mi zdi bolj občudovanja vredno.

Borštnik je predstavljal v resnici z vso pristnostjo in pristrčnostjo slovenskega rodoljuba, ki ga je vpregla tuja oblast v težko in brezsrčno svojo uradno kočijo in ga gnala naprej s sabljo in samokresom, ki mu je pod tujo uniformo ostalo zvesto še bolj goreče srce za pravice zatiranega naroda. Nehote sem dobil ugoden vtis, da je igralcu globoko v srcu zasidrana zavest, „da naša kri ni igrača“. Tudi Jerica je zadela značaj poštenega slovenskega dekleta, ki mu je poštenje in ljubezen do fanta — domačina in do lastnega, četudi zatiranega rodu več nego še tako mamljive obljube navidez prijaznega tujca. „Ne maram tistega, ki tepe mojega očeta, ki tlači moj rod!“ To ji je načelo in vodilo.

Borštница se je le težko vživela v dvoлично ulogo, ki jo igra Jeričina mati, ki je pripravljena žrtvovati lastno hčerko tujcu, samo da bi bilo konec mučenja. Razumljivo, da naši igralci, ki ji je ljubezen do naroda sveta, taka uloga ne more priti iz srca.

Renard je s svojim korajžnim oficirskim nastopom presenetil gledalca in bi ga moral biti brezdvomno vesel tudi pisatelj, ki je ulogo zamislil.

Svojo usposobljenost za oder je pokazal v vsem sijaju tudi naš Matija. Lahko bi Ti našteval tudi še druge igralce, ki so v splošnem vsi dobro vršili svoje uloge, kako je znal biti razburjen postiljon, kako pristrčno je vzdihovala starka svoj „Kriste preloži“, kako ponosno, akoravno še nekoliko premalo korajžno, je nastopal Štefan, načelnik kontrabantarjev in Jeričin ženin, kako moško so se postavljali oče Gašper Podrepec, pa Matijevec in drugi občinski očetje, kako strumno so marširali vojaki s Turbotom na čelu, kako neustrašeno so se sukala dekleta pred mnogobrojnim občinstvom — pa saj vem, da si tako tudi lahko predstavljaš, da šentjanški dramatični odsek ni vsakdanji. Bog mu daj procvita in mnogo lepih uspehov! Pa pevecv tudi ne smem pozabiti. To so glasovi! Mislim, da so bili Svečani, prisežem pa ne, ker imajo menda v Št. Janžu tudi pevsko društvo.

Novic imam še dovolj. Tiste pa pozneje enkrat. Tvoj Janez.

zastopnik Anglije pozabil na „Gott strafe England“ ter podpiral nemško propagando: Naposled pravi člankar:

Kakor hitro je bil v pozni nočni uri v seji medzavezniške plebiscitne komisije v Celovcu uradno naznanjen izid glasovanja, so se začele orgije nad našimi trpini in ista komisija ni zgenila niti z mezincem. Vsa njena skrb je bila osredotočena samo, da čimprej preide u-prava iz jugoslovanskih rok v avstrijske.

Tudi člani plebiscitne komisije same so bili tedaj deležni takih dejanskih napadov; ne le naše komisije, celo ugledni član francoske sekcije je bil do krvi ranjen na glavi od celovške druhal. A neposredno tem krvavim napadom je sledila „Proklamacija“ plebiscitne komisije z dne 18. oktobra 1920, v kateri je v slovesni obliki temeljem člena 92. senžermenske pogodbe zagotovila ta komisija vsemu prebivalstvu mir.

Ko obujamo spomin na 10. oktober 1920, moramo vspricho dogodkov, ki so sledili slovesnim izjavam plebiscitne komisije in avstrijskega delegata A. Petra Pirkhama konstatirati na tem mestu, da se na Koroškem do danes ni izpolnila niti pičica senžermenske pogodbe glede varstva narodnih manjšin in niti ena obljuba plebiscitne komisije ali avstrijskega pooblaščenega delegata.

Oni, ki so podpisali vse te vrste prazne papirje, so daleč, a „Heimatdienst“ in druge koroške bojne organizacije pa blizu. — Ali je treba dokazov, poleg znanih še nebroj dejstev, ki niso prišli v širšo javnost? Ali ne kriči v nebo kri? Od zavnih napadov prelita kri, do krvi, izvirajoče iz zahrbtnega napada na dekana Limpelna na potu z Najsvetejšim? Ali ne žare do neba plameni zažganih posestev Miglarja i. dr.? Ali niso bili pregnani domalega vsi slovenski duhovniki? Ali ni morala oditi vsa svetna zavedna slovenska inteligenca? Ali niso zatrte vse slovenske šole na Koroškem? — Itd.! — Kdo bi naštel vse tisočere krivice, ki se gode ondi našim rojakom, s katerimi v primeri je Nemcem v Jugoslaviji poslano naravnost v perju in na rožicah.

Resnična je izpoved, da se ni izpolnila niti pičica senžermenske pogodbe glede varstva narodnostnih manjšin itd. Mi koroški Slovenci smo storili vse, kar je bilo v naši moči, da bi dosegli te pravice. Ali mi sami smo preslabi, da bi izsilili vsaj del tega, kar nam tiče. Vprašamo pa, kje so ostali činitelji, ki so podpisali senžermenske pogodbo? Ali ni njihova naloga in dolžnost, da nadzoruje izvrševanje te pogodbe. In ko vidijo, da se ne izvršujejo obveznosti, ki jih ima Avstrija do narodnostnih manjšin, kaj je vzrok, da se nihče ne zgane, ko je bilo že toliko prilik, da bi gotovo kaj zalegla odločna beseda?

V Ženevi se je vršila konferenca Društva narodov, ki je napravila z Avstrijo tri protokole o gospodarski obnovi in novem posojilu okrog 8000 milijard. Te nove pogodbe bi mogle pomeniti rešitev Avstrije pred popolnim polomom in vzpostavitev njenega narodnega in državnega gospodarstva. Zakaj ni nihče porabil te prilike, ko bi bili avstrijski merodajni krogi gotovo mehki dovolj, da bi se enkrat za vselej korenito rešilo tudi vprašanje narodnostnih manjšin v Avstriji? — Mislimo si podobni slučaj, da bi šlo za rešitev Češkoslovaške ali Jugoslavije in bi bila pri tej rešilni akciji udeležena tudi Nemčija, to bi videli, kako bi se Nemci znali potegniti za svoje rojake, kako do pičice bi jim izvojevali vse, kar žele, predno bi podpisali take protokole, kakoršne je dr. Seipel prinesel iz Ženeve. Mi smo odkrito veselili, da se je dr. Seiplu tako lepo posrečilo v Ženevi in bomo morda tudi mi deležni dobrot, ki jih je prinesel na Dunaj, obžalujemo le, da pri ti lepi priliki ni bilo nikogar, ki bi se bil spomnil Čehov, Slovencev in Hrvatov v Avstriji. Tako lepe prilike ne bo več kmalu.

Ali, da so zamudili tudi to priložnost, nas navdaja s strahom za bodočnost. Ako že zdaj, ko je še v živem spominu skeleča rana 10. oktober 1920, nihče ne misli na nas ob najlepših prilikah, kaj bo pozneje, za nekaj let?

Značilno je tudi dejstvo, da si je znala priboriti zastopnika v Društvu narodov celo sicer neznamenita južnoameriška republika a Mala antanta je čisto navadno propadla. Tu

je na delu sistem, oni isti, ki je bil merodajen ob našem plebiscitu. Ali bodo imeli merodajni možje vsaj enkrat samoljubja, če že ne skrbi za nas, da o prvi priliki popravijo doseganje zamudo in krivico? — Manjšinsko vprašanje v Avstriji, Češkoslovaški in Jugoslaviji je gotovo tako važno za splošni mir v Evropi, da bi Društvo narodov moralo dati zagovornika tudi našim manjšinam.

Kljub vsem tem neprilikam moramo po vseh svojih močeh voditi boj za svoj narodni obstanek. V ta namen pa nujno prosimo vse svoje prijatelje, da nas ne pozabijo in nas podpirajo povsod, kjerkoli se pokaže prilika, da nam morejo kako koristiti, posredno ali neposredno. Predvsem moramo vzdržati in razširiti svojo politično organizacijo in predvsem naš list, ki bi moral prihajati v vsako slovensko hišo. Vi pa, rojaki v starem in novem svetu, ne zapustite nas!

—n—a—

Zadnji dnevi Avstrije?

Avstrija je prišla po mirovni pogodbi v kritičen položaj. Takoj je vsakdo rekel: le ta država ne more živeti, vendar smo živeli, seve ne od zaslužka, marveč od starih prihrankov in novih dolgov. Ti pripomočki so se izčrpali in stali smo naravnost na koncu, ko je Seipel potoval v Prago, v Berlin, v Verono in nazadnje v Ženevo.

Pred vojno in še v vojni so se naši Nemci širokoustili, da oni plačujejo vse davke, da je inteligenca vsa nemška, vladarska rodbina da je nemška, kultura vsa nemška, le hlapci so Slovani! Zdaj so hlapci rekli: Nemški gospodje! ne maramo vas več nadlegovati, da bi za nas še naprej plačevali, da bi vi vzdrževali dom, kjer stanujemo in se še naprej mučili z našo šolsko mladino, katere vaši učitelji in profesorji seve ne morejo umeti, napravimo plotove med vašim in našim in napravili smo jih. Prvi trenotek so bili Nemci še veseli: Zdaj se nam ni treba več ozirati na nikogar, ne na Italijane v Trstu, ne na Čeha v Pragi, ne na celjsko gimnazijo in vsa druga velika pohujšanja v stari Avstriji. Zdaj bo cvetela čista nemška kultura, kakor jo trobijo v svet le nemške univerze. Zacvetela in zasmrdela je — le plesnoba. Dunaj razpada, država in dežele se pogrezajo v beraštvo. Vsak švindel gre le nekaj časa, potem razpade v sebi. Seipel je ponujal Avstrijo Čehom, Nemcem, Lahom. Tedaj je pisal francoski list „Nova Evropa“ (L. Europe Nouvelle): „Avstrija bi se mogla pridružiti ali Nemčiji ali Mali antanti ali Italiji, ali vsakateri teh korakov je udarec za Francijo. Priklopitev k Nemčiji bi bila grozovit udarec za Francijo, priklopitev k Italiji bi spravila Italijo v nasprotje s Francijo in jo tirala k Angležki, priklopitev k Mali antanti pa bi do skrajnosti vznemirila Italijo.“ Najti se je morala druga pot, pot podpore, ki Avstrijo vsaj začasno drži nad vodo. V Ženevi se je potrebno posojilo garantiralo, a le pod pogojem, da avstrijska vlada v teku enega meseca napravi načrt, po katerem se sanirajo državne finance. V teku dveh let mora biti vse gospodarstvo v Avstriji urejeno.

Kakšnih reform pa bo neki treba, da pridemo na suho? Poznamo jih: odpraviti se mora indeks uradniških in delavskih plač. Ako se že blago podražuje, ne gre kar poljubno zvišavati plače, ker potem nihče nima interesa, da bi štedil! Proti rastoči draginji se je treba boriti tudi s štedenjem in pomnoženim delom. Odpraviti bo treba našo hrabro armado, kjer se zbirajo vsi junaki, ki drugod ne vedo kam. Sami talentirani strički! Treba urediti državna podjetja, da se bo toliko zaslužilo, kot stanejo, ne pa milijarde plačevale povrh. Ak o pridemo do tega, da nihče več našega dragega tobaka kadil ne bo, prav ne bomo žalovali. Država bo morala, ako bo mogla, odsloviti mnoge uradnike in uradnice, ki visijo na državnih vejah, kakor hrošči v majniku. In kar bo zelo težko: delavci ne bodo mogli naprej vzdržavati v vseh obratih osemurni delovni dan. Ljudje se bodo morali odpovedati radi ali neradi vsem prelepim socijalističnim pridobitvam naših dni in nazadnje še poreče antanta: „Zdaj fantek pa še daj sem igračko,

ki se imenuje stroj za bankovce, ker se ti na njem urežeš! Brez dvojbe je bil Seipelovi nastop zelo spreten, dosegel je v Ženevi, kar se je sploh dalo doseči in kar bi ne dosegel nihče drug, Adler in Austerlic najmanj: vendar stvar še ni gotova: zdaj bo treba delavce vprašati: ali boste pomagali tudi vi, ali ne? (Medtem e je socijalistična stranka že izrekl. proti ženevski pogodbi. Op. ur.) Kajti če delavci in uradniki poljubno štrajkajo in država štrajkov ne more zabraniti, potem nam antanta ne bo dala prav nič. Popred hoče videti red, potem pride denar. Voditelji delavcev so že zagnali krik. Žid sevé sovraži duhovnika Seipela in zdi se mu neznosno, da bi duhovnik državo uravnaval. Kriče, da je Seipel državo izdal in prodal! Ljudje, ki so nas v vojni izdajali za svoje sanje, kriče o izdajstvu! In prodal je Avstrijo! Ljubi Bog! Kakor da bi krl bil volje, dati za našo podrtijo počen groš! Le ti židje bodo zdaj igrali veliko gospodo in milostno sprejeli, kar se ji ponuja, a potem bodo zahtevali, da se država uredi na stroške kmetov in hišnih posestnikov. Saj smo zadnje dni slišali, kako dunajska socijalistična občina namerava napraviti postavo, po kateri bi ona bila opravičena, zaseči zase hiše ter posestnike prisiliti, da jih občini prodajo in sicer za ceno, ki se odmeri po dohodkih — „Ertragswert! Ker pa dunajske hiše nič ne nesejo vsled varstva strank, bi občina hiše za nič prevzela, torej naravnost zaplenila. Načrt je tako podel, da ga Adler in Austerlitz le ne bosta izvedla. Ako se zdaj tako postopa s hišnim posestvom, se bo jutri s kmetom in potem imamo boljše-viško gnojišče. Socijalistični voditelj Bauer se je lani izrazil: „Hišno last že imamo po Mieterschutzu, zdaj je treba priti tja, da bo kmet tudi le najemnik države!“ Ne, tje ne bomo prišli, a vedeti je treba vse te lepe načrte.

Država se bo in se mora urediti, kakor vsaka voda najde prej ali slej svojo pot, iz-lepa ali s hudim. A da pojde izlepa, bo treba, da se kmet in hišni lastnik zavedata nevarnosti in združita proti tistim, ki le zahtevajo in nočejo nositi obenih bremen. Danes še ne vemo, kaj pride. Bauer in Austerlitz in Adler bi se nikdar ne uklonili, ko bi predobro ne vedeli, da če se konča država, se konča tudi njihova glorijska, zato sodimo, da bojo ti ljudje pogнали najprej divji krik, potem pa bodo stisnili rep med noge in odšli kakor pes, ko si ga polil.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija.

Avstrija je od prevrata sem vedno dobivala posojila, ni pa nikdar povedala, zakaj jih je norabila, nikdar niso prišli v javnost zanesljivi podatki o pravem stanju avstrijske republike. Zato so napravili sedaj v Ženevi drugače: kontrolna komisija ali pa idite k vragu. Že ta četrtek pride komisija na Dunaj, ki bo pomagala izvesti cel načrt, ki mora do 15. nov. biti sprejet od parlamenta. V finančnem ministertvu je posebna komisija, ki izdeluje predloge glede sanačnega načrta in te bo kontrolna komisija preštudirala, odobrila ali pa ne. Po teh načrtih se zvišajo državni dohodki na 480 milijonov zlatih kron in sicer odpade na tobačni monopol 120 milijonov, na carino 100 milijonov, na neposredne davke 14 milijonov, na posredne 35 milijonov, na tarife in pristojbine pa 89 milijonov zlatih kron. Ako se ta načrt izvede, pride na vsakega davkoplačevalca p o v p r e č n o 3,6 milijonov nar. kron letnega davka. Socijalisti stoje v ostru opoziciji. — Zvezni kancelar dr. Seipel je poročal 11. t. m. v parlamentarnem odboru za zunanje posle o ženevskih dogovorih. Povdarjal je potrebo, naj se sprejmejo Avstriji v Ženevi naloženi pogoji glede nadzorstva in naj se vladi da potrebno pooblastilo, ako želi narodna skupščina, da se Avstrija sanira. Proti glasovom socijalnih demokratov se je sprejel predlog, da se izreče državnemu kancelarju za njegov trud za rešitev Avstrije zahvala in zaupanje. S tem še Avstrija pa ni rešena; pogodbo morajo podpisati do novega leta tudi parlamentari garancijskih držav, da bomo šele tedaj vedeli, bomo-li pekli iz te moke kruh ali ne.

Jugoslavija.

Strankarski prepri seveda še niso ponehali. Sedaj se kavšata radikalna in demokratska stranka. Rezultat tega bo, da bo podal Pašič demisijo. To niso pravi državljani, katerim je korist stranke več kakor dobrobit države. Na gospodarskem polju je opazati napredek: denar se polagoma a stalno dviga, draginja pa pada. S posojilom čsl. republike v znesku 200 milijonov zlatih kron se bo dvignil dinar na višino čsl. krone, kar je za obe državi zbog medsebojnih trgovskih odnošajev velikega pomena. V zadnjem času se je začel pripravljati tudi Radič na pot v beogradsko skupščino, ki se do sedaj parlamentarnega dela sploh ni udeleževal radi zahteve po samostojni hrvatski republiki. Pamet zmaguje! Država bo s tem na ugledu v inozemstvu seveda zelo pridobila.

Italija.

Italijani se sicer povsod celo mogočno postavijo ali dejansko stoji država na prav slabi podlagi. To kažejo že razni izgredi fašistov proti katolikom, socijalistom, Nemcem in Jugoslovanom. Vladi, ki jih je prvotno posredno podpirala, so zrasli čez glavo ter se jih sedaj ne more več iznebiti, da popolnoma brez moči je; ni izključeno, da dobe pri prihodnjih volitvah vlado v roke. Gorje tedaj manjšinam. Zahtevali so sedaj celo ustavitev drugega obroka predujma Avstriji, ker so uprizorili avstr. časniki gonjo proti njim. V zadnjem času je prevzel vodstvo d'Anunzio in poslal močne oddelke proti jug. meji. — Dne 9. t. m. sta se sestala v Benetkah Beneš in Schanzer (čitaj Škanzer!), ki sta ugotovila, da so smernice politike obeh držav iste in da sporazum ne ovira nobena zapreka.

Češkoslovaška republika.

Industrijska kriza, ki je nastala radi dviga krone, še vedno ni odstranjena. Država vživa inozemstvu velik ugled, kar vpliva blagodejno tudi na valuto. Ne samo to, tudi drugače so Čehi dobri gospodarji: obtok bankovcev se vedno manjša, kupna moč krone raste, življenjske potrebščine postajajo vedno ceneje, delavcem se znižujejo mezde, namesčencem plače: pa tudi država zmanjšuje svoje dohodke (davke itd.). — Sestavila se je tudi nova vlada, kateri predseduje min. Švehla, zunanji minister je dr. Beneš, finančni pa dr. Rašin, znan finančnik izza prevrata. Češko javnost je vznemirjal tudi spor s Poljsko radi razmejitve Javorine. Medzavezniški svet je razsodil spor v korist Češkoslovaške.

Grško-turška vojna.

Čuditi se moramo, ko je obstajalo spočetkom med Anglijo in Turčijo toliko načelnih nasprotstev, da je Anglija tako močno popustila in pritrčila skoro vsem turškim zahtevam. Že zadnjič smo poročali, da se je podpisalo v Mudaniji premirje. Tozadevni protokol zahteva izpraznitev Tracije v 14 dneh, katere upravo mora izročiti zavezniška komisija tekom 30 dni turškim oblastem. Izpraznitev in predajo izvršijo zavezniške čete, ki imajo skrbeti in ščititi tudi narodne manjšine. Grki so se podpisu seveda upirali ali končno so vendar podpisali. — Mobilizacija na Grškem ni uspela; odzvalo se je komaj polovica poklicanih. Grške čete so se v Odrinu pod vplivom turških in boljševiških agentov pobunile, odstavile oficirje in izvolile vojaške sovjete, plenile trgovine, trpinčile častnike in jih nekaj tudi pomorile. Vlada je dirigirala v Odrin dva zanesljiva polka, da vstajajo zadušita. Bivalstvo beži preko bolgarske meje.

DNEVNE VESTI IN DOPISI

Naročnike, ki dobe s to številko položnice, prosimo, da naročnino takoj vplačajo.

Za koroške Slovence. Na dan druge obletnice nesrečnega plebiscita na Koroškem je poslanec dr. Hohnjec poslal ministru zunanjih del interpelacijo, v kateri ga ponovno opozarja na obupno stanje koroških Slovencev. Nemška zagrizenost in nestrpnost pripravlja slovenskim našim bratom, ostalim pod Avstrijo, narodno smrt. Dan na dan se veča in pogloblja grob, v katerega bo koroško slovenstvo

položeno v smrtno spanje. Poslanec dr. Hohnjec nujno zahteva od beogradske vlade, da Zvezo narodov stvarno in podrobno obvesti o zatiranju Slovencev na Koroškem ter da obenem stopi v stik z vlado Avstrije in deželno vlado Koroške, da v mednarodnih pogodbah zajamčeno varstvo manjšin izvršuje tudi napram koroškimi Slovincem. Ker koroška vlada tudi sedaj ob začetku novega solskega leta ne dovoli Slovincem slovenskih šol, bi se jo moralo, ako se noče udati na naše prigovore in naše prizadevanje, prisiliti pot in Zveze narodov, da izvrši svoje obveze napram Slovincem. („Straža“ od 11. t. m.)

Manifestacija za pravice avstr. manjšin.

Avstrijska čsl. narodnosocijalistična stranka je sklicala na 16. t. m. zvečer veliko zborovanje, katerega so se udeležili tudi voditelji nar. soc. iz Češkoslovaške in Jugoslavije. Narodni poslanec Brandtner (naš rojak) je govoril o brezpravnosti kor. Slovencev in o pravicah, ki jih uživajo Nemci v Jugoslaviji. Narodno soc. stranka je zato, da se dajo jug. manjšinam pravice ali zahteva tudi odločno, da se nudijo iste tudi avstr. manjšinam. Voditelji nar. soc. strank obeh sosednjih držav bodo znali poiskati pota, ki bodo avstr. oblasti k izpolnitvi obveznosti prisilila.

Češki otroci na Dunaju napadeni. Dunajski Nemci si na vse mogoče načine prizadevajo, da bi onemogočili obisk čeških javnih in zasebnih šol. Proti njim agitirajo pri odraslih kakor pri otrokih. Pri tem umazanem poslu jih seveda podpirajo vse šolske oblasti in učitelji. Pred začetkom šolskega leta so razposlali starišem v češčini tiskane letake. Ker tudi to ni pomagalo, so segli po drugih sredstvih. Pretekli teden so napadli nemški šolarji z oklestki in drugimi predmeti češke otroke, ko so zapuščali v IX. okraju šolo Eden šolarjev je bil vržen na tla, hudo opraskan in ranjen na obličju. Krvavi šolar je najboljši dokaz tako shvaljene nemške spravnosti, kulture in miroljubnosti.

Roparsko slovo Avstrijcev iz Libelič. Avstrijci so se pred svojim odhodom iz Libelič ovekovčeli z grdim činom. Izropali so vsa javna poslopja. Vse, kar je bilo premakljivega v gasilnem domu, občinskem uradu in šoli, so odnesli. Da odnesli so celo peči, kotle, štedilnike in okna! Vse to so izvršili ob asistenci avstrijskih orožnikov, češ da je tako ukazalo okrajno glavarstvo. („Slovenec.“)

Grebinj. (Slovenski napisi izginjajo.) Najbolj nevarni za obstoj Avstrije so menda slovenski napisi, oziroma jih naši nemčurji najtežje gledajo. To so pokazali pred kratkim. Pred našim trgom stoji kapela, ki že leta in leta nosi slovenski napis. Se je že enkrat pri občinski seji razpravljalo o tem, da se odstrani, a župan je izjavil: kapela je last slovenskega posestnika, ne moremo nič narediti in ostalo je pri starem. Naenkrat pa so na lastno pest izbrisali slovenski napis ter nadomestili z „Gott sieht alles“. Drugi dan je bil sprejem novih zvonov. Kot je običaj ob takih prilikah, se je kapelica okinčala z venci in šopki, med katerimi je bilo slučajno tudi lipovo zelenje. To vam je bil polom. Ko zapazijo pri procesiji to nemčurji, skočita dva heimtreularja h križu kot dva kozla na zelje ter med grdimi psovkami, ki so veljale čušom, strgata vence doli in to pred občinstvom med procesijo. Nekateri so se smejali, drugi godrnjali, tretji so sodili: „Gott sieht alles“, vidi tudi to, da grebinjskim nemčurjem manjka trezne razsodnosti. Niti tega ne umejo, da je cela grebinjska okolica slovenska, da ubogo ljudstvo ne zahteva nemških napisov in barbarskih nastopov, temveč ljudstvo vpije: dajte nam kruha, ne pustite nas umirati v bedi in nagoti, dajte nam kar ste obljubovali pred plebiscitom! Obljubljali ste nam prej: „Nachlass der Grundsteuer für mehrere Jahre, keine Kriegssteuer, keine Vermögensabgabe, Beibehaltung unserer altgewohnten slovenischen Sprache und Schrift“. Vse te obljube ste nam „drukane“ vsiljevali ob vsakem oglu, pri vsakem koraku. a danes vam jih molimo mi pod nos; na te nam odgovorite, te nam izpolnite, potem se lahko postavljate ali ne prej!

Sele. Na rožnovensko nedeljo smo obhajali jesensko žegnanje. Popoldne je prišlo tudi šest folksverovcev iz Obirskega. Ti ljudje so pa menda res samo zato na svetu, da Bogu čas kradejo in delajo nemir. Tako so tudi tu začeli zbadati in bi radi povzročili pretep. Le miroljubnosti naših ljudi se je zahvaliti, da do tega ni prišlo. Sredi oktobra so menda ti nadležni gostje odšli tudi iz Obirske, pa Obirčani gotovo ne žalujejo za njimi.

Škofiče. (Čudna mera.) Nekemu Slovincu v Holbičah sta neko noč polomila dva nemčurja plot pri vrtu. Še drugi zraven so rogovilili celo noč. Posestnik naznani dva državnemu pravdnistvu. A državno pravdnistvo odgovori, da to ni nič kaznivega. Nedavno toži pa nemčur ženo tega posestnika, zaradi žaljenja časti, ker je žena neko zadevo označila „faloterija“. To je pa kaznivo, seve ker nemčur toži Slovenko. Ta je morala pri odvetniku dr. J. Pflanzlu plačati 100.000 K in 24.000 K stroškov. Kdo dobi teh 100.000 K, pa je določil Heimatdienst. Dobila jih je vdova po kovaču Moharju v Škocijanu, ker je Mohar, hud nemčur, se bojeval proti Slovincem in bil „po naročilu župnika Poljanca v Ljubljani zaprt, kjer si je nakopal hudo bolezen in zato moral umreti“. (Umrli je na posledicah stare bolezni.) Tako izgleda pravica na Koroškem. Če Slovenec toži, se ne zmenijo zanj, če pa nemčur toži, pa Slovence pritisnejo kar le morejo, zraven ga pa še žalijo, da mora podpirati odpadnike svojega lastnega naroda. Kako se znajo Nemci sramovati svojih odpadnikov, slovenske odpadnike pa vzgojujejo: dvojna morala! In to naj bo „edles“ deutsches Volk?!

Borovlje. Tudi naša nemškutarija je bila dne 10. oktobra čisto pokoncu. Pripravljali so se cel mesec ter bobnali celo po dunajskih časopisih za to Abstimmungsfeier, a dne 10. t. m. pa so gotovo spoznali, da je borovski nemškutariji že davno odklenkalo. „Festkomitee“ je bil sestavljen iz treh privandrancev, tujcev in je poslal vabila na vsa društva in druge korporacije, a prišlo je le 7 „feierwerkerjov“, „Alpenröslarji“ in osem jezdecev. Ker pa so spravili skupaj le sedem nemškutarjev in imeli osem konjev, so posadili na zadnjega konja Rusa. Na trgu je govoril neki Kočever (seveda tujec), ki je med drugim posebno obžaloval, da med „Körntnarji“ danes ni več tista „Einigkeit“ kot pred dvema letoma, čemur se mi pa nikakor ne čudimo, ker pred dvema leti so bili še vsi siti, a danes je že polovica lačnih. — Zvečer je bil tudi „Fakelzug“, večidel Celovčani, ki so bili posebno zanimivi, ker so imeli v eni roki lampijone, v drugi dežnik, na rameh pa „Rucksak“, ker so poleg „Siegesfeier“ prišli tudi „fehlat“ ali „barantat“. Potem se je popivalo in rjulo do jutra, da smo prepričani, da bo naša krona v Curihu gotovo „zlezla“. Omenjeno bodi še, da je celo Treppel izobesil „fano“, kojega že ime pove, kaj da je.

Šmarjeta v Rožu. Pri naši občinski upravi vlada velika malomarnost. Te dni je bilo premovanje bikov ali našim gospodom se ni zdelo vredno naznaniti to posestnikom. Oni sede navadno pri taroku in jim je igra več kot korist občanov. Vprašamo ali je dovoljeno uporabljati občinsko pisarno za igralni lokal heimatdienstlarjev? Druga obletnica plebiscita je potekla prav mirno. Sicer so žgali grofovi drvarji na Črnem vrhu in Macni gori kresove ali ta stara slovanska orjaka sta se sramovala podlih renegatov in njih izdajstva ter kmalu zakrila svoje vrhove s temno neprodarno meglo. Naši kričači so začeli po 2 letih treznije misliti, ker se je pojavil velik maček v obliki „Zwangsanleihe“ in še veliko drugih „dobrot“, ki pred plebiscitom niso bile v „programu“. In mi Jugoslovani smo letos obnovili obljubo večne zvestobe svojemu jeziku narodu.

Želuče. Izvedeli smo, da tamošnji otroci zelo nadlegujejo že skoro popolnoma slepega, 84 let starega Turkovega očeta. Ako gre po polju z rožnim vencem, mu ga odzamejo in raztrgajo, v pitno vodo mu sipajo pesek, v stanovanje mu brizgajo vodo itd. Svarimo stariše in učitelje, da naučijo otroke spoštovati starost in jih pokarajo, drugače se bo njim v starosti ravnotako godilo. Kar ne želiš sebi, tudi ne stori svojemu bližnjemu!

Škocjan. Ali ni žalosten ta le slučaj: Kot občinski revež bode začel hoditi od hiše do hiše Anton Miklavc, Ražunov žagelj v Št. Lovrencu. Čez 30 let je mož pridno in zvesto služil svojemu gospodarju. Ražunov oče je umrl in ker je bodoči gospodar še premlad, je lišo prevzel najemnik, ki pa po pogodbi ni dolžan skrbeti za onemoglega delavca. Prevzeti ga mora občina. Naši kmetje sicer gotovo ne bodo zanemarjali pridnega Ražunovega Toneja, a vendar nam kaže tale slučaj, kako potrebno da je dandanes za kmečke posle in delavce zavarovanje za starost.

Sinča ves. Letino imamo letos zelo slabo; še semena ne bode. Kruha bi ne bilo dovolj, ako ne bi še precej dobro obrodila ajda in krompir.

Pliberška okolica. (Slovenske pesmi so najlepše.) Tega prepričanja so tudi nekateri Nemci, kar sem se osebno prepričal v nedeljo dne 1. oktobra, ko sem bil v neki pliberški gostilni. V gostilni se je nahajalo 6 celovških gostov, med njimi en inženjer in njegova soproga, ki so prepevali Košatove pesmi. Navzoči inženjer pa je vzkliknil: „Die Koschatlieder sind doch die schönsten!“ (Košatove pesmi so najlepše!) Pojasnil sem inženjerju, da so Košatove pesmi res lepe, ker je Košat skoro najlepše slovenske pesmi z melodijami prevzel v nemščino. Ta moja pojasnitev je bila celovški družbi jako neljuba, a so končno vsi navzoči, ko sem jim stvar razložil, to potrdili. Posledica pa je bila ta, da Celovčani Košatovih pesmi niso hoteli več peti ter so udarili po sledeči izvorni in sicer s tako močnimi glasovi, da so jim kar krofi pokali: „Ibar'n Lorencaberg holdihidlte...“

Bajtiše pri Borovljah. Tukaj smo pokopali dne 12. t. m. g. Ivana Žerjava, pd. Ferjančka. Prehladil se je pri prešanju sadja, zbolel ter osem dni navrh umrl. Rajni je bil vesten in priden gospodar ter zaveden Slovenec. Za časa zasedbe Jugoslovanov je imel tudi gostilno, katero je moral potem na pritisk Heimatdiensta zapreti. Počivaj v miru!

DRUŠTVENI VESTNIK

Pliberk. Poživili smo v Pliberku telovadni odsek „Orel“, kot tesnejšo organizacijo fantov. Naš namen je, združiti vse poštene slovenske fante, ki bodo skupno zasledovali cilj pod geslom: „Telesa moč, duha krepost, to vzor je lepi tvoj mladost!“ Telovadni odsek „Orel“ vabi vas stare člane, da mu ostanete zvesti in mlade fante, da pristopite in tako združite svoje mlade moči v družbi najboljših sinov slovenskega naroda, da mu pripomorete k boljši bodočnosti. Želimo, da se oglasite tudi v drugih društvih, kjer je nekda razprostril svoja krila „Orel“ in nam sledite! Bog živi!

MI IN ONI

Kameljoni. Hinavci so pa naši nemškutarji. Ni še dolgo, ko so vpili „Los von Rom“, ustanovili podružnice „Freie Schule“, posvali duhovnike z „Paffen“ in nas Jugoslovane splošno imenovali ta „črne“. Ob nedeljah in praznikih jih sploh ni bilo videti in jih še danes ni videti v cerkvi. Le včasih se postavljajo močno na sejmišču s svojimi ne malo rejemimi trebuh. Na „Heimatdienstov“ praznik pa so hoteli biti pobožni in s „Feldmesse“ privabiti na slavnosti tudi črne Slovence. A Bog sovrži hinavce in izdajalce, zato je posla! dež.

Pamet zmaguje. „Heimatdienstlarjev“ praznik ali praznik judežev se je obhajal prav klaverno. Kmetje in delavci se sploh niso brigali za „Heimatdienstov“ tam, tam, delali so, kakor vsak drugi delavnik, ker so že davno naveličali farbarij naših izdajalcev. Pa tudi lahko. Na tisoč in tisoč odstotkov zvišani davki, draginja, nič vreden denar in prisilno posojilo, so pač dejstva, ki se utajiti ne dajo in zato tudi naša trpina, kmet in delavec, nimata nobenega povoda, da bi se veselila, ker njiju pri svetovnoznani „Schandwirtschafti“, katero imamo v Avstriji, ne čaka kaj dobrega in ker že vsak otrok ve, da se od „heimattreu“ in „ungeteilt“ živeti ne more.

Udobnost uradnikov. Prijatelj nam piše: 24 kmetom sem že izračunal, koliko morajo plačati prisilnega posojila. Res smešno. Toliko uradnikov imamo, da je menda eden drugemu na potu, a niti toliko časa nimajo, da bi kmetu izračunali, kaj in koliko mora plačati. Svetovali bi naši vladi, da naj prepusti še to kmetom, da bodo oni zračunali mesečno plačo našim uradnikom. Mogoče pridemo še na konja.

GOSPODARSKI VESTNIK

Prisilno posojilo.

Vplačilo prve polovice prisilnega posojila se naj izvrši do 16. oktobra, potem se bo plačevalo po eno šestinko dne 16. nov., 16. dec. in 16. jan. Ko kmetom ta stvar ni še dosti jasna, bo davkarija morala že še nekoliko potrpeti. Zato sodimo, da ni nič hudega, če se kedo ni točno držal določenega obroka.

Postava se tako glasi: „Vsaki lastnik posestva, ki plačuje zemljiški davek, je dolžen plačati prisilnega posojila 150kratni znesek zemljiškega davka, ki se za l. 1922 predpiše (zemljiški davek in zvezina doklada). Kjer ta davek ne doseže 2880 kron, se plačuje znižani 100kratni znesek davka, kjer znaša več ko 2880, treba je plačati 150kratni znesek. Znesek se tudi ceni po nižji meri, ako posestnik dokaže, da je posestvo tako obremenjeno, da vrednost zemljišča zniža za več kot četrtinko. Merodajen za visokost posojila je 30. junij.“

Višino posojila si vsakdo lahko zračuna sam takole: Vzemi posestno polo. Tam je na koncu zapisan čisti donesek vsega zemljišča: polja, travnikov, pašnikov, vrtov in gozda. Zapisan je tam stari čisti donesek, ki pa ni več merodajen; zdaj velja kot podlaga davka nova cenitev, ki se najde s tem, da se stari čisti donesek pri polju, travniku in pašniku vzame 20krat, pri vrtu 30krat, pri gozdu 40krat. To seštej, to je vkup novo cenjeni čisti dobiček posestva. Po tem čistem donesku se izračuna zemljiški davek in sicer ta znaša: prvotni davek 40% čistega doneska in zvezina doklada 80% od prvotnega davka (ne od čistega dobička). To je davek. Ako znesek tega davka ne presega 2880, se ta znesek vzame 100krat in to je posojilo, ako je davka več ko 2880, se davek vzame 150krat in toliko je prisilno posojilo. Račun ni tako zamotan kakor se na prvi pogled zdi.

Vzamem zemljiško polo:

Polje čisti donesek	12,38		
travnik	19,26	20 krat	794,80
pašnik	8,10		
vrt	0,96	30 krat	28,80
gozd	49,30	40 krat	1972,—
		novi čisti donesek vkup	2795,60
državni zemljiški davek znaša 40% tega			1118,24
zvezna doklada 80% tega drž. davka			894,59
		davek vkup	2012,83

Ker ta davčna svota ne doseže 2880 K, se vzame samo 100krat, to je 201.000 kron, toliko je prisilno posojilo kakor ga odmerja postava do zdaj, a se bo brez dvojbe podvojilo, ali potrojilo. Le če znaša davčna svota nad 2880 K, se mora ta svota 150krat vzeti, in tedaj je posojilo takoj precej višje.

To posojilo bo država obrestovala z 6%, kakor vojno posojilo in je kedaj morebiti še vrnila, preveč upanja, da bi bilo to varno naloženo sicer ni, ali če hočemo, da država obstoji, moramo žrtvovati še to.

Dunajski trg. Živinske cene: voli 8—15.500 K, krave in biki 7500—13.000 K, teleta 14—19.000 K, debele svinje 25—29.000 K, mesne 25—28.000 K za kg žive teže. Izčiščene mesne svinje 20—32.000 K, pitane 30—34.000 K, teleta 16—23.000 K, ovce 6—17.000 K za kg. Mesne cene: goveje 16—34.000 K, telečje 20—34.000 K, zrezanec 40—46.000 K, ovčje 14—26.000 K, svinjsko 34—44.000 K, povojeno 35—46.000 K, slanina 42—48.000 K, maslo 30—31.000 K, sirovo maslo 45—52.000 K, čajno maslo 58—60.000 K za kg. Jajce 1950—2200 K. Zelenjava: krompir 800 do 1000 K, kumare 1200—1800 K, zelen fižol 2200 do 5000 K, jedilne buče 1200—2000 K, gobe 6—10.000 K, kislo zelje 4—5000 K za kg. Sa d-

je: Jabolka 800—1800 K, hruške 1200—3600 kron, breskve 2400—3600 K, grozdje 7200 do 12.000 K, orehi 6500—8000 K, češplji 2800 do 3200 K za kg. Krma: Seno 160—230.000 K, detelja 200—230.000 K, slama 140—152.000 K za 100 kg.

Borza. Dunaj, 16. okt. Dinar 1199 avstr. kron, dolar 75.500, nemška marka 26, poljska marka 7, funt šterling 327.250, francoski frank 5520, švicarski frank 13.545, holandski goldinar 28.610 lira 3070, češka krona 2465, ogrska 29 avstr. kron.

Curiah, 16. okt. Avstrijska krona 0,0078, nemška marka 0,18¼, češka krona 18, dinar 8,50 sent

RAZNE VESTI

— Krušne karte se uvedejo 1. nov. zopet v Nemčiji. Enako tudi za mast, mleko in druga živila. — Južna železnica v Jugosl. izkazuje prebitok, v Avstriji in Madžarski pa deficit. — Češkosl. finančni minister misli odpustiti 50 tisoč uradnikov z odpravnino. — Zlata pariteta znaša od 15.—22. okt. 14.970 pap. kron. — Z enim čekom se more sedaj vplačati 50 milijonov kron. — Indeks je padel od 15. sept. do 15. okt. samo za 8%. Turki so v Mali Aziji od l. 1914 naprej pomorili 1.500.000 Armencev in 500.000 Grkov. — Morilci Rathenau so bili 14. t. m. obsojeni. E. Werner Techow je dobil 15 let ječe in 10letno izgubo časti. — V prvem tednu tega mesca se je pomnožil obtok bankovcev za 176 milijard kron. V prometu se nahaja skupno 2454 milijard pap. kron. — Varšavske telefonistke so stopilev stavko. Ravnateljstvo je vse stavkajoče uradnice odpustilo in najelo nove ter pustilo zasesti vse urade po vojaštvu.

V celovški škofiji je bilo l. 1921: 385.925 katolikov, 23.489 protestantov, 300 judov, 399 drugih veroizpovedanj; odpadlo je 347 in izpreobrnilo se 50 ljudi. Rodilo se je 11.691 otrok: nezakonskih 4323, mrtvorojenih 261 in posinovljenih 738. Porok se je izvršilo 3612 in v divjem zakonu je živelo 1104 parov. Umrlo je 8213 oseb; od teh 5053 odraslih in 3160 otrok. Nadštevililo rojstev znaša 3478. Samomorilcev je bilo 53.

V 24 urah petkratni oče. V neki vasi pri Angori se je pred meseci oženil mlad aga s štirimi ženami, ki so sedaj skoraj istočasno porodile, ena celo dvojčke. Vsi otroci so moškega spola, čvrsti in zdravi.

Poročni prstani prišli iz mode. Kakor poročajo francoski listi, so tudi poročni prstani prišli iz mode, mesto njih pa se uvajajo zapestnice. Duhovnik zamenja pri poroki zapestnice mesto dosedanjih prstanov.

Za tiskovni sklad so darovali: S. Bergman, Glinje, 1000 K; H. Šale, Lesinje, 7200 K; Al. Vauti, župnik v Selah, 6000 K; A. Ilounik, Podgora, 7000 K; Oddelek finančne kontrole, Cankova, 20 D; F. Kulterer, živinozdravnik, Vransko, 150 D; L. Viternik, Javorje, 5 D; U. Leitgeb 5 D; ing. I. Pelkan, Gornji grad, 10 D; J. Urank, Gornji grad, 10 D. Darovalcem najsrčnejša hvala. Vzamite si jih drugi za zgled!

Listnica uredništva.

Ježova Mojca. Hvala za poslano. Vrlo drago bi nam bilo, ako bi se večkrat oglasili s kakim dopisom. — **Joško, Gornji grad.** Pride ko bo dopuščal prostor. — **Šmarjeta v R.** Glede dohodninskega davka vložite prizive. Najbrže niste izpolnili in vposlali predpisanih formularjev davčni oblasti.

Gramofonske plošče.

Zamenjam 28 nemških plošč onemu, ki mi da za nje 14 slovenskih dobro ohranjenih, Naslov pove uprava.

V najem

iščem hišo, tudi z vrtom ali z nekaj zemljiščem, v bližini železnice. Ponudbe na upr. lista.